

ČESKÁ REPUBLIKA
ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Městský soud v Praze rozhodl v senátě složeném z předsedy Mgr. Marka Bedřicha, soudkyně JUDr. Jitky Hroudové a soudce Mgr. Marka Zimy v právní věci

žalobce: **Michal Šimků, insolvenční správce dlužníků P. Z. a V. Z.**, obou bytem X,
sídlem Šítkova 233/1, 110 00 Praha 1,
zastoupen Hanou Rodovou, advokátkou
sídlem Šítkova 233/1, 110 00 Praha 1

proti
žalovanému: **Finanční arbitř**
sídlem Legerova 1581/69, 110 00 Praha 1

o žalobě proti rozhodnutí žalovaného ze dne 28. 12. 2024, čj. FA/SR/RI/1492/2019-158

takto:

- I. Rozhodnutí Finančního arbitra ze dne 28. 12. 2024, čj. FA/SR/RI/1492/2019-158, se ruší a věc se vrací žalovanému k dalšímu řízení.
- II. Žalovaný je povinen zaplatit žalobci náhradu nákladů řízení do třiceti dnů od právní moci tohoto rozsudku v částce 24 539 Kč k rukám zástupkyně žalobce Mgr. Hany Rodové, advokátky.

Odůvodnění

Vymezení věci

1. Žalobce se žalobou podanou u Městského soudu v Praze domáhal zrušení v záhlaví uvedeného rozhodnutí žalovaného (dále jen „*napadené rozhodnutí*“), kterým žalovaný zamítl jeho námitky a potvrdil usnesení žalovaného ze dne 22. 10. 2024, čj. FA/SR/RI/1492/2019-153 (dále jen „*usnesení o zastavení řízení*“). Tímto usnesením bylo zastaveno řízení ve věci, v níž se navrhovatel P. Z. a navrhovatelka V. Z. domáhali po společnosti XTB SPÓŁKA AKCYJNA se sídlem Prosta 67, 00-838 Varšava, Polská republika, jednající prostřednictvím XTB S. A., organizační složka (dále jen „*Instituce*“), náhrady škody, kterou jim způsobila tím, že jednostranně změnila podmínky pro obchodování obou navrhovatelů a tato jednostranná změna podmínek pro obchodování vedla ke ztrátě investovaných peněžních prostředků. Současně Instituce poskytla oběma navrhovatelům investiční služby, ačkoliv věděla, že pro ně nejsou přiměřené. Žalovaný v této věci původním rozhodnutím („*Nálezem*“) ze dne 9. 8. 2022 uložil Instituci kromě jiného povinnost zaplatit P. Z. a V. Z. (dále též „*navrhovatelé*“) částku ve výši 4 411 134,95 Kč spolu s úroky z prodlení ve výši 10 % p. a. z této částky ode dne 28. 7. 2019 do zaplacení k rukám žalobce jakožto insolvenčního správce Z. Podle odůvodnění usnesení o zastavení řízení bylo důvodem zrušení původního rozhodnutí a zastavení řízení ustanovení § 14 odst. 1 písm. a) zákona č. 229/2002 Sb., o finančním arbitrovi, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „*zákon o finančním arbitrovi*“), neboť návrh obou navrhovatelů byl nepřipustný podle § 9 písm. a) citovaného zákona, protože spor nenáleží do působnosti finančního arbitra.

Žalobní body

2. Žalobce zejména namítal, že podle jeho názoru navrhovatelé P. Z. a V. Z. byli od počátku a po celou dobu smluvního vztahu s Institucí spotřebiteli, a v tomto ohledu se plně ztotožňuje s názorem žalovaného, který uvedl v původním Nálezu ze dne 9. 8. 2022. Žalobce se domnívá, že Instituce porušila zákonné i smluvní povinnosti a způsobila svým protiprávním jednáním navrhovatelům (potažmo žalobci) škodu. Žalovaný v řízení rozhodoval zmatečně, když po vydání Nálezu vydal na základě námitek uplatněných Institucí napadené rozhodnutí, v jehož rámci jednak Nález zrušil, jednak řízení zastavil, a současně v poučení uvedl, že proti usnesení je možné podat námitky. Po podání námitek bylo teprve vydáno rozhodnutí o námitkách, které napadené rozhodnutí potvrdilo. V rámci poučení v rozhodnutí o námitkách již bylo stanoveno, že se jedná o konečné rozhodnutí. Žalobce má za to, že napadené rozhodnutí, které bylo následně potvrzeno rozhodnutím o námitkách, bylo vydáno v rozporu s platnými právními předpisy, když žalovaný v napadeném rozhodnutí změnil svoje právní posouzení ve věci a rozhodl o tom, že oběma navrhovatelům neměl být nikdy přiznán status spotřebitele. Žalobce se důvodně domnívá, že jak napadené rozhodnutí, tak rozhodnutí o námitkách jsou nicotné.

3. Podle ustanovení § 16 odst. 2 zákona o finančním arbitrovi platí, že: „*Arbitr rozhodnutím o námitkách nález potvrdí nebo změní, nebo usnesení potvrdí, změní nebo zruší. Arbitr rozhodne o námitkách do 30 dnů ode dne jejich doručení arbitrovi; ve zvlášť složitých případech rozhodne nejdéle do 60 dnů; nelze-li vzhledem k povaze věci rozhodnout ani v této lhůtě, může ji arbitr přiměřeně prodloužit.*“

4. Podle ustanovení § 14 odst. 1 zákona o finančním arbitrovi: „*Arbitr řízení zastaví usnesením též, jestliže následně zjistil, že návrh je nepřipustný podle § 9.*“. Řízení se tedy zastavuje usnesením. Žalovaný v předmětném řízení vydal *de facto* dvě rozhodnutí o námitkách, přičemž stěžejním rozhodnutím, proti němuž se žalobce touto žalobou brání, je

napadené rozhodnutí, které však bylo vydáno už 22. 10. 2024, avšak bylo možné proti němu podat opravné prostředky v podobě námitek. Žalobce tak musel vyčkat s touto žalobou až na konečné rozhodnutí o námitkách.

5. K vlastnímu předmětu sporu žalobce uvedl, že dotčení na svých právech, respektive právech obou navrhovatelů, které ze zákona zastupuje jako insolvenční správce, spatřuje v tom, že žalovaný zrušil Nález a zastavil řízení z důvodu, že bezdůvodně změnil svůj názor na postavení navrhovatelů jakožto spotřebitelů, čímž mu znemožnil domáhat se po žalovaném náhradě škody z titulu porušení právních povinností obchodníka s cennými papíry. Žalovaný tak bez dalšího vyloučil svou pravomoc rozhodovat ve věci, řízení zastavil a Nález zrušil, rozhodl tedy procesně a věc meritorně vůbec neposuzoval.

6. Žalovaný založil svůj postoj ve vztahu k navrhovatelům jakožto podnikatelům a nikoliv spotřebitelům na skutečnosti, že využívali při investování peněžních prostředků cizích osob za účelem dosažení zisku, a to ve frekvenci a rozsahu zakládajícím soustavnost, která neodpovídá jednání běžného spotřebitele. Žalovaný dokonce dovodil, že činnost navrhovatelů odpovídá svým charakterem čistě obchodní činnosti, na kterou by obvykle potřebovali veřejnoprávní oprávnění České národní banky, a proto navrhovatele považuje za podnikatele ve smyslu ustanovení § 420 zákona č. 89/2012 Sb., občanský zákoník, ve znění pozdějších předpisů (též „občanský zákoník“) a nikoliv spotřebitele ve smyslu § 419 občanského zákoníku. Jediným podkladem pro takový závěr žalovaného je podle odůvodnění rozsudek Krajského soudu v Ostravě ze dne 30. 3. 2023, čj. 37 T 5/2022-6198, z něhož žalovaný převzal bez dalšího celé pasáže, které použil pro odůvodnění napadeného rozhodnutí.

7. Žalobce tvrdí, že rozsudek nelze v řízení před žalovaným použít. Důvodem je skutečnost, že v trestním řízení může obviněný, resp. obžalovaný použít na svoji obranu v podstatě cokoliv. V rámci trestní obhajoby obžalovaní mohou uvádět i nepravdivé a zkreslené údaje a v podstatě libovolně popisovat skutkový děj. Výpovědi obžalovaných v trestním řízení soudním vedeném pod spisovou značkou 37 T 5/2022 proto nelze pro účely řízení před žalovaným použít.

8. Žalovaný činí z odůvodnění rozsudku následující závěr: „*I když tedy Navrhovatelé zdánlivě jednali při uzavření Rámcové smlouvy 1 a Rámcové smlouvy 2 jako spotřebitelé, z Rozsudku vyplývá, že samotné nákupy byly provedeny z peněžních prostředků, které prokazatelně nebyly jejich a které pro poškozené osoby, které jim je poskytl, spravovali, a to až do stavu, kdy došlo k jejich faktické ztrátě.*“ K této citaci žalobce namítá, že navrhovatelé k obchodování využili pouze svoje finanční prostředky a nikoli prostředky, které měli získat od třetích osob. Finanční prostředky navrhovatelé získali zápůjčkou. Poskytnutím zápůjčky se zapůjčené finanční prostředky staly finančními prostředky navrhovatelů, kteří se smlouvou o zápůjčce zavázali zapůjčené finanční prostředky vrátit. Ani žalovaný se přitom nedomnívá, že navrhovatelé měli vrátit zapůjčitelovi identické finanční prostředky. Peníze jsou svou povahou jednoznačně věcí druhově určenou a navrhovatelé tedy měli zapůjčitelovi vrátit jakékoliv finanční prostředky v určené výši. Není proto pochyb o tom, že zapůjčené finanční prostředky neměli navrhovatelé pro vydlužitele spravovat. Správa finančních prostředků je řešena prostřednictvím jiných smluvních institutů, nikoliv však zápůjčky. Zapůjčené finanční prostředky proto náležely navrhovatelům, kteří sami rozhodovali, jak je užijí.

Pokud navrhovatelé zapůjčené finanční prostředky investovali, nic to nemění na tom, že stále byli spotřebiteli.

9. Navrhovatele nelze považovat za podnikatele ve smyslu ustanovení § 420 občanského zákoníku. V předmětných transakcích byli v postavení spotřebitele ve smyslu ustanovení § 419 občanského zákoníku. To, že by navrhovatelé snad byli podnikateli, nebylo v řízení před žalovaným finančním arbitrem ničím prokázáno. Stejně tak nebyla v řízení před žalovaným prokázána tvrzená soustavnost předmětného jednání navrhovatelů, ani nebyla sjednána úplata za údajnou podnikatelskou činnost (bez které si lze podnikání představit jen těžko).

10. Žalovaný veškerá shora popisovaná jednání přičítá paušálně jak navrhovateli P. Z., tak i navrhovatelce V. Z. Pokud by však - i přes výše popsání - bylo shledáno jakékoli závadné jednání, je namístě přesně rozlišit, kterému z navrhovatelů lze takovéto závadné jednání přičíst. Tím se žalovaný nezabýval vůbec. Z předmětného trestního rozsudku naopak vyplývá, že navrhovatelé nebyli obchodníci, byli zcela nezkušení a Institucí nepoučení. Např. v odst. 7 rozsudku navrhovatel P. Z. uvádí: *„Zpočátku to fungovalo, vůbec ze začátku ale nevěděli, co dělají, nebyli seznámeni s riziky.“* V odst. 7 rozsudku navrhovatelka V. Z. uvádí: *„Pokud jde o její obchodování přes XTB, tak k tomu dříve uváděla pravdu, vůbec tomu nerozuměla.“*

11. Žalobce namítl, že Instituce porušila ve vztahu k navrhovatelům právní povinnosti obchodníka s cennými papíry, zejména povinnost jednat s odbornou péčí, kvalifikovaně, čestně a v nejlepším zájmu zákazníka, provést řádně test přiměřenosti a poskytnout službu pouze v případě, že se investor kvalifikovaně, tedy na základě dostatečných informací, zejména upozornění na rizika, rozhodne toto riziko sám podstoupit. Navrhovatelé se v řízení před žalovaným domáhali po Instituci náhrady škody, kterou Instituce způsobila tím, že otevřela navrhovatelce V. Z. obchodní účet, přestože věděla, že navrhovatel P. Z. je rodinným příslušníkem navrhovatelky V. Z. a má v úmyslu využívat při obchodování obdobnou investiční strategii. Následně navzdory této informaci Instituce jednostranně změnila obchodní podmínky pro poskytování investičních služeb oběma navrhovatelům, které přímo vedly ke ztrátě investovaných peněžních prostředků navrhovatelů, a současně věděla, že poskytované investiční služby nejsou pro navrhovatele přiměřené.

12. Podle názoru žalobce Instituce měla zákonnou povinnost upozornit navrhovatele na rizika spojená s rozdílovými smlouvami. Jediným upozorněním ze strany Instituce na základě vyhodnocení investičního dotazníku navrhovatelů bylo upozornění na straně 11 rámcových smluv (v obou případech ve shodném znění): *„Finanční nástroje nebo rozsah investičních služeb zvolený Zákazníkem není vhodný pro Zákazníka, protože zahrnuje příliš mnoho investičního rizika vzhledem k deklarované znalosti, zkušenosti, investičnímu záměru a individuální situaci, přičemž Zákazník bere tuto informaci výslovně na vědomí. I přes tuto skutečnost Zákazník přijetím tohoto prohlášení a jeho podpisem nadále zamýšlí uzavřít Smlouvu a tímto potvrzuje, že si uvědomuje možnost značných ztrát v případě nepříznivých změn v cenách Podkladových aktiv.“* a dále tučným písmem stejné velikosti opakovaně: *„Finanční nástroje nebo investiční služby, které si Zákazník zvolil, s sebou nesou příliš velké investiční riziko v poměru k uvedeným znalostem, zkušenostem a také individuální situaci Zákazníka a XTB je vyhodnotila pro Zákazníka jako nevhodné“*. Citované upozornění Instituce je natolik obecné a postrádá jakékoli detailní vysvětlení, z jakého důvodu nejsou znalosti a zkušenosti

navrhovatelů dostatečné, nijak neidentifikuje zamýšlený investiční záměr ani individuální situaci navrhovatelů, ačkoli na ně odkazuje, že navrhovatelé nemohli na jeho základě učinit kvalifikované rozhodnutí, že i přes negativní výsledek testu přiměřenosti jsou schopni a ochotni nést příliš vysoké investiční riziko spojené s rozdílovými smlouvami.

13. Podle názoru žalobce v tomto ohledu absentovala ze strany Instituce jakákoliv informace týkající se měnového rizika, ke kterému dochází při obchodování měnových párů, z nichž ani jedna měna není měnou, ve které navrhovatelé investují a nesou tudíž kumulativně měnové riziko tří měn. Instituce tak nejednala v souladu s odbornou péčí před uzavřením rámcových smluv, ani kdykoli v průběhu smluvního vztahu s navrhovateli. Instituce začala riziko spojené s investicemi navrhovatelů řešit až v okamžiku těsně předcházejícímu sloučení účtů, ovšem nikoliv za účelem ochrany navrhovatelů jako investorů, ale v rámci procesů řízení vlastního rizika, když celková expozice z obchodů navrhovatelů začala představovat riziko pro Instituci.

Vyjádření žalovaného

14. Žalovaný setrval na právním názoru uvedeném v napadeném rozhodnutí. Shrnl dosavadní průběh řízení, svá skutková zjištění i jejich právní posouzení a navrhl, aby soud žalobu zamítl.

15. Žalovaný dovodil, že pro výnos z trestné činnosti je rozhodné, zda k nabytí dané věci (zde finančních prostředků) došlo v přímém důsledku jednání, které naplňuje skutkovou podstatu trestného činu, pro nějž bylo trestní řízení vedeno (žalovaný odkázal na nález Ústavního soudu ze dne 5. 10. 2011, zn. I. ÚS 3150/10, podle něhož „majetek získaný trestným činem značí současně, zrcadlově obráceně, úbytek majetku na straně poškozeného, tedy škodu“). I když tedy navrhovatelé jednali zdánlivě při uzavření Rámcové smlouvy I a Rámcové smlouvy II s Institucí jako spotřebitelé, z trestního rozsudku Krajského soudu v Ostravě vyplývá, že samotné nákupy byly provedeny z peněžních prostředků, které prokazatelně nebyly jejich a které pro poškozené osoby, které jim je poskytly, spravovali až do stavu, kdy došlo k jejich faktické ztrátě. Navrhovatelé tedy spravovali majetek poškozené E. K. včetně investičních nástrojů, s poškozenou komunikovali přímo o investicích u Instituce, a nakládali soustavně s majetkem také dalších osob, přičemž využívali služeb i dalších poskytovatelů investičních služeb odlišných od Instituce. Nevystupovali tudíž vůči Instituci jako spotřebitelé, když využívali při investování finančních prostředků cizích osob za účelem dosažení zisku, a to ve frekvenci a rozsahu zakládajících soustavnost, která neodpovídá jednání běžného spotřebitele, ale naopak charakteru čistě obchodní činnosti, na kterou by potřebovali veřejnoprávní oprávnění vydané Českou národní bankou (ČNB). Proto je třeba oba navrhovatele považovat za podnikatele podle § 420 občanského zákoníku a nikoli za spotřebitele podle § 419 téhož zákona.

16. Žalovaný uvedl, že je při svém rozhodování povinen vycházet ze skutkového stavu věci a volně hodnotí shromážděné podklady. I když žalovaný vycházel v Nálezu ze skutečnosti, že peněžní prostředky navrhovatelů vycházely ze zápůjčky, a předpokládal tak, že investování zapůjčených peněžních prostředků je pro běžného spotřebitele zcela nevhodné, ale nikoliv zakázané, byly jeho původní závěry v rozporu s obsahem trestního rozsudku Krajského soudu v Ostravě, podle kterého navrhovatelé jako podnikatelé soustavně získávali peněžní prostředky od třetích osob, kterým přislíbili zhodnocení a chtěli podvodným jednáním dosáhnout vlastního obohacení, když tyto peněžní prostředky používali pro

vlastní potřebu. Aby žalovaný navrhovatelům postavení spotřebitelů mohl přiznat, musel by žalobce doložit, že navrhovatelé - i přes zjištěné skutečnosti - jednali jako spotřebitelé ve smyslu § 419 občanského zákoníku, což v řízení před žalovaným neučinil. Neučinili tak ani navrhovatelé, ačkoliv jim žalovaný rozhodnutí doručil, mohli se tedy k němu vyjádřit či navrhnout provedení nových podkladů. Protože však žalovaný ze skutkových zjištění dovodil, že peněžní prostředky, které u Instituce investovali, byly vlastnictvím třetích osob, kterým přislíbili zhodnocení, nebyly dány podmínky pro přiznání jednotlivého nároku obou navrhovatelů vůči Instituci, když ani jeden z navrhovatelů nevystupoval jako spotřebitel.

17. Pokud tedy žalovaný zjistil, že spor mezi žalobcem a Institucí není sporem, který je žalovaný podle zákona o finančním arbitrovi příslušný rozhodovat, musel řízení o návrhu zastavit, protože spor nenáleží do jeho působnosti.

Replika žalobce

18. V podané replice k vyjádření žalovaného správního orgánu žalobce uvedl, že Finanční arbitr zcela pominul, že poškození v řízení před žalovaným vystupovali jako fyzické osoby bez podnikatelského oprávnění, jejich činnost nebyla vykonávána soustavně ani za účelem dosažení zisku, nýbrž v rámci běžné investiční správy osobních prostředků. Závěr žalovaného o podnikatelském charakteru činnosti poškozených je odvozen výlučně z hodnocení trestního rozsudku a insolvenčního řízení, nikoli z objektivních skutečností vztahujících se k samotnému smluvnímu vztahu mezi poškozenými a Institucí. Takový postup je v rozporu se základními zásadami a principy správního řízení. Správní orgán je povinen vycházet z vlastního dokazování a nikoli přebírat skutková zjištění z jiných řízení bez jejich ověření.

19. Žalovaný nesprávně aplikoval ustanovení § 14 odst. 1 písm. a) zákona o finančním arbitrovi, když dovodil, že předmětný spor nespadá do rámce jeho působnosti. Spor mezi Institucí a Poškozenými se nepochybně týká poskytování investičních služeb mezi fyzickými osobami – Poškozenými – a Institucí, která je subjektem dohledu ze strany ČNB. Takový spor je podle ustanovení § 1 odst. 1 písm. a) zákona o finančním arbitrovi sporem z oblasti finančního trhu, který náleží do pravomoci finančního arbitra, tedy žalovaného. Žalovaný tím, že řízení zastavil, zatížil své rozhodnutí vadou nezákonnosti spočívající v nesprávném právním posouzení věci a porušil ustanovení § 2 odst. 1 správního řádu, neboť překročil meze zákonem stanovené působnosti.

20. Žalobce uvedl, že oba navrhovatelé již v podání před žalovaným doložili, že investované prostředky pocházely z jejich osobních zdrojů, nikoli ze správy cizího majetku, a že jejich jednání nesledovalo soustavnou činnost s prvkem zisku. Žalovaný přesto – a bez provedení důkazů - dospěl k závěru o opaku. Takový závěr je svévolný a nepřezkoumatelný pro nedostatek skutkového podkladu (§ 68 odst. 3 správního řádu). Na přelomu měsíců říjen a listopad 2016 bylo z Instituce z bankovních účtů poškozených, vedených u Komerční banky a. s., průkazně vybráno exaktně 813 000 Kč a 907 000 Kč, a následně byly tyto prostředky opětovně vloženy pro udržení otevřených pozic. Takže se nejednalo o peníze poškozené paní E. K. Z uvedených pohybů na účtech navrhovatelů jednoznačně vyplývá, že nešlo o žádné prostředky cizích osob určené k obchodování nebo podnikatelské činnosti, nýbrž o běžné investice fyzické osoby spravující svůj majetek. Částky, o nichž se zmiňuje rozsudek

v trestní věci (např. 750 000 Kč z 10. 4. 2017), se vztahují k jinému období a nejsou relevantní pro nynější řízení. Všechny tyto skutečnosti podle žalobce potvrzují, že navrhovatelé nevykonávali soustavnou podnikatelskou činnost, ale pouze investovali vlastní prostředky.

21. Závěr žalovaného, že navrhovatelé jednali v rámci podnikatelské činnosti, je proto nepodložený, rozporný se spisem a nesprávný. Žalobce zdůrazňuje, že podstatná část trestního rozsudku se vůbec netýká prostředků Instituce, přičemž právě rozsudek byl onou rozhodující skutečností, která vedla žalovaného k tomu, že vyloučil svou pravomoc.

Dosavadní průběh řízení

22. Navrhovatel P. Z. a navrhovatelka V. Z. se v řízení před žalovaným domáhali po společnosti XTB SPÓŁKA AKCYJNA jednající prostřednictvím XTB S. A., organizační složka, náhrady škody, kterou jim měla způsobit tím, že jednostranně změnila podmínky pro obchodování obou navrhovatelů a tato jednostranná změna podmínek pro obchodování vedla ke ztrátě investovaných peněžních prostředků. Současně Instituce poskytla oběma navrhovatelům investiční služby, ačkoliv věděla, že pro ně nejsou přiměřené.

23. Žalovaný po prvotním právním posouzení nashromážděných podkladů rozhodl podle ustanovení § 15 odstavec 1 zákona o finančním arbitrovi Nálezem ze dne 9. 8. 2022 tak, že Instituci uložil povinnost zaplatit navrhovatelům k rukám jejich insolvenčního správce částku 4 411 134,95 Kč s příslušenstvím. Žalovaný došel k závěru, že smluvní vztah mezi Institucí a oběma navrhovateli se řídil rámcovými smlouvami o poskytování investičních a dalších služeb, a vztah mezi navrhovateli a Institucí měl spotřebitelský charakter. Jestliže Instituce umožnila navrhovatelům obchodovat rozdílové smlouvy, porušila tím právní povinnosti obchodníka s cennými papíry.

24. V řízení o námitkách, které proti Nálezu vznesla Instituce, žalovaný následně z nově shromážděných podkladů zjistil, že oba navrhovatelé nejednali vůči Instituci jako spotřebitelé, když podnikatelsky spravovali peněžní prostředky jiných osob. Proto žalovaný rozhodnutím ze dne 22. 10. 2024 rozhodl podle ustanovení § 90 odstavce 4 zákona č. 500/2004 Sb., správního řádu, o zrušení Nálezu a o zastavení řízení pro svoji nepřislušnost.

25. Rozhodnutím ze dne 27. 12. 2024 (žalobou napadeným rozhodnutím – poznámka soudu) žalovaný následně rozhodl o námitkách, které proti rozhodnutí ze dne 22. 10. 2024 vznesl žalobce, přičemž námitky zamítl a rozhodnutí Finančního arbitra ze dne 22. 10. 2024, čj. FA/SR/RI/1492/2019-153, potvrdil se závěrem, že na základě zjištěných skutečností ani po důkladném a pečlivém zvážení námitek insolvenčního správce nelze dovodit, že by navrhovatel P. Z. a navrhovatelka V. Z. jednali jako spotřebitelé.

26. Žalobce se žalobou podle části páté zákona č. 99/1963 Sb., občanského soudního řádu, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „o. s. ř.“), proti rozhodnutí Finančního arbitra ze dne 28. 2. 2025, došlou soudu téhož dne, domáhal u Obvodního soudu pro Prahu 8 vydání rozsudku, kterým by soud nahradil rozhodnutí Finančního arbitra ze dne 22. 10. 2024, čj. FA/SR/RI/1492/2019-153, a rozhodnutí o námitkách ze dne 28. 12. 2024, čj. FA/SR/RI/1492/2019-158 tak, že žalovaný je povinen zaplatit dlužníkům P. Z. a V. Z.

částku 4 411 134,95 Kč spolu s 10% úrokem z prodlení od 28. 7. 2019 do zaplacení k rukám insolvenčního správce, tj. žalobce.

27. Usnesením ze dne 28. 6. 2025, čj. 25 C 43/2025-236, Obvodní soud pro Prahu 8 řízení o takto podané žalobě zastavil, neboť dospěl k závěru, že pravomoc soudu v občanském soudním řízení podle ustanovení § 244 o. s. ř. bude založena až tehdy, kdy správní orgán rozhodne věcně o sporu nebo o jiné právní věci vyplývající ze soukromoprávních vztahů, tj. zjistí, co je právem nebo toto právo založí. Podle rozhodnutí tzv. Zvláštního (konfliktního či kompetenčního) senátu zřízeného podle zákona č. 131/2002 Sb., o rozhodování některých kompetenčních sporů, ze dne 5. 3. 2012, čj. Konf. 53/2011-25, platí, že domáhá-li se žalobce žalobou v řízení podle části páté o. s. ř. vyslovení nicotnosti správního rozhodnutí (ať už přímo v petitu žaloby, nebo v jejích důvodech), soud v občanském soudním řízení o této žalobě nebo její části zastaví podle § 104b odst. 1 o.s.ř., a v souladu s § 72 odst. 3 s.ř.s. žalobce poučí, že může do jednoho měsíce od právní moci rozhodnutí o zastavení řízení podat žalobu na vyslovení nicotnosti ve správním soudnictví. Za situace, kdy žalobce napadá procesní rozhodnutí správního orgánu (zastavení řízení), přičemž Kompetenční senát ve výše citovaném rozhodnutí čj. Konf. 53/2011-25, zaujal názor, že pravomoc vyslovit nicotnost rozhodnutí vydaného správním orgánem v soukromoprávní věci náleží soudu ve správním soudnictví, je zřejmé, že žaloba žalobce má být projednávána ve správním soudnictví, tedy v řízení podle zákona č. 150/2002 Sb., soudního řádu správního. Obvodní soud pro Prahu 8 proto podle § 104b odst. 1 o. s. ř. řízení o žalobě žalobce zastavil.

Posouzení důvodnosti žaloby soudem

28. Při ústním jednání u Městského soudu v Praze zástupce žalobce setrval na podané žalobě s tím, že považoval za nadbytečné opakovaně přednášet celou žalobní argumentaci, navrhl proto soudu, aby napadené rozhodnutí zrušil a vrátil věc žalovanému k dalšímu řízení.

29. Žalovaný u jednání soudu uvedl, že v plném rozsahu odkazuje na odůvodnění žalobou napadeného rozhodnutí a na písemné vyjádření k žalobě, neshoda mezi účastníky tkví výlučně v právním posouzení věci. Žalovaný setrval na tom, aby soud žalobu zamítl, když oba navrhovatelé v řízení před arbitrem nevystupovali jako spotřebitelé.

30. Žalobce v rámci ústního jednání navrhoval provedení listinných důkazů. Pokud jde o listiny, které žalobce k důkazu navrhl provést, a které jsou zároveň součástí spisového materiálu žalovaného, soud odkazuje na ustálenou judikaturu správních soudů, podle níž se listinami potřebnými pro rozhodnutí soudu, jsou-úo obsaženy ve správním spisu, dokazování neprovádí (viz např. rozsudek Nejvyššího správního soudu – dále též „NSS“ - ze dne 29. 1. 2009, č. j. 9 Afs 8/2008-117, dostupného stejně jako všechna zde citovaná rozhodnutí tohoto soudu též online na www.nssoud.cz, a publikovaného pod č. 2383/2011 ve Sbírce NSS).

31. Soud na jednání provedl k důkazu listiny dokládající věcnou aktivní legitimaci žalobce k podání žaloby (viz níže), a dále k tvrzení žalobce o rizikovosti investičního nástroje navrženého navrhovatelům ze strany Instituce podle obou uzavřených rámcových smluv provedl důkaz *Rozhodnutím Evropského orgánu pro cenné papíry a trhy ze dne 22. 5. 2018, zn. (EU) 2018/796, a dále Zprávami České národní banky o výkonu dohledu nad finančním trhem*

za roky 2016, 2018 a 2019, z nichž zjistil, že těmito důkazy žalobce dokládá svá tvrzení k vlastnímu uplatněnému nároku na náhradu škody vůči Instituci. Z pohledu žalobou napadeného rozhodnutí se tedy jedná o důkazy nadbytečné.

32. Městský soud v Praze přezkoumal napadené rozhodnutí v rozsahu uplatněných žalobních bodů (ustanovení § 75 odst. 2 věta první zákona č. 150/2002 Sb., soudního řádu správního, ve znění pozdějších předpisů - dále jen „s. ř. s.“), jakož i z pohledu vad, k nimž je povinen přihlížet z úřední povinnosti. Vycházel přitom ze skutkového i právního stavu, který tu byl v době rozhodování správního orgánu (§ 75 odst. 1 s. ř. s.).

33. Žalobu podala včas osoba k tomu oprávněná, neboť žalobce soudu předložil usnesení Městského soudu v Praze ze dne 24. 9. 2020, čj. MSPH 94 INS 4470/2020-A- 27, jímž byl zjištěn úpadek dlužníka P. Z., na jeho majetek byl prohlášen konkurz a jeho insolvenčním správcem byl ustanoven žalobce. Obdobně usnesením Městského soudu v Praze ze dne 24. 9. 2020, čj.: MSPH 94 INS 13517/2020 – A – 29, bylo doloženo, že byl prohlášen konkurz na majetek dlužníka V. Z. a insolvenčním správcem byl ustanoven rovněž žalobce.

34. S odkazem na výše uvedené body 26 a 27 tohoto rozsudku soud posuzoval otázku včasnosti podání žaloby. Rozhodnutí o námitkách bylo žalobci doručeno dne 30. 12. 2024. Žalobce podal dne 28. 2. 2025 proti Instituci žalobu podle části páté o. s. ř. na nahrazení napadeného rozhodnutí a rozhodnutí o námitkách. Usnesení Obvodního soudu pro Prahu 8 o zastavení řízení před soudem bylo žalobci doručeno dne 1. 7. 2025. Žalobce nevyužil možnosti podat proti usnesení o zastavení řízení před soudem odvolání, respektive odvolání vzal dne 4. 8. 2025 zpět, citované usnesení tak nabylo právní moci v souladu s ustanovením § 222 odst. 1 o. s. ř. dne 16. 7. 2025. Správní žaloba byla podána k Městskému soudu v Praze dne 4. 8. 2025 a byla tedy podána včas.

35. Žaloba je důvodná.

36. Předmětem sporu je posouzení otázky, zda žalovaný oprávněně zastavil řízení s odůvodněním, že není k posouzení návrhu žalobce věcně příslušný, neboť smluvní vztah mezi Institucí a oběma navrhovateli neměl spotřebitelský charakter.

Rozhodná právní úprava

37. Podle ustanovení § 1 odst. 1 písm. c) zákona o finančním arbitrovi „K rozhodování sporu spadajícího jinak do pravomoci českých soudů je příslušný též finanční arbitr (dále jen „arbitr“), jedná-li se o spor mezi spotřebitelem a věřitelem nebo zprostředkovatelem při nabízení, poskytování nebo zprostředkování spotřebitelského úvěru nebo jiného úvěru, zápůjčky, či obdobné finanční služby.“

38. Podle § 3 odst. 2 zákona o finančním arbitrovi „Navrhovatelem pro účely tohoto zákona může být pouze spotřebitel.“

39. Podle § 9 zákona o finančním arbitrovi „Návrh je nepřijatelný, jestliže

a) spor nenáleží do působnosti arbitra,

b) ve věci samé již rozhodl soud nebo v téže věci probíhá řízení před soudem,

c) ve věci samé již rozhodl arbitr nebo v téže věci probíhá řízení před arbitrem,

d) ve věci samé již bylo rozhodnuto v rozhodčím řízení nebo v téže věci probíhá rozhodčí řízení.“

40. Podle § 14 odst. 1 písm. a) zákona o finančním arbitrovi „Arbitr řízení zastaví usnesením též, jestliže následně zjistil, že návrh je nepřijatelný podle § 9.“

Vypořádání žalobních námitek soudem

41. Předmětem řízení před finančním arbitrem je rozhodování sporů vyplývajících ze soukromoprávních vztahů, kde proti sobě vystupují dvě strany a správní orgán je povolán k tomu, aby místo soudu rozhodl jejich spor jako nezávislá a nestranná instituce dle § 1 odst. 1 zákona o finančním arbitrovi, dle něhož je arbitrovi svěřena působnost spočívající v rozhodování taxativně stanoveného okruhu sporů vyplývajících ze soukromoprávních vztahů, tedy autoritativní rozhodování o právech a povinnostech fyzických a právnických osob.

42. Soudy přitom dovodily, že pokud je věc před správním orgánem skončena bez věcného projednání, lze takový postup správního orgánu přezkoumat pouze ve správním soudnictví. Pravomoc soudu v občanském soudním řízení je tak založena až v případě, že příslušný správní orgán rozhodne věcně o sporu nebo o jiné právní věci vyplývající ze soukromoprávních vztahů, tedy zjistí, co je právem, nebo toto právo založí (srov. rozhodnutí zvláštního senátu ze dne 21. 9. 2011, čj. Konf 65/2010 - 21 a ze dne 13. 11. 2019, čj. Konf 7/2019 - 10, nebo rozsudky NSS ze dne 18. 6. 2013, čj. 4 As 13/2013 - 26 a ze dne 29. 7. 2015, čj. 2 As 152/2015 - 31). Jinak řečeno, i v řízeních, jejichž předmětem je otázka týkající se soukromého práva, je to správní a nikoliv civilní soud, kdo má pravomoc rozhodovat o žalobách proti rozhodnutím správních orgánů procesní povahy. Mezi taková rozhodnutí patří i rozhodnutí, v nichž správní orgán popřel svou správní jurisdikci a odmítl se zabývat věcí vyplývající ze soukromoprávních vztahů (srov. usnesení zvláštního senátu ze dne 20. 9. 2007, čj. Konf 22/2006 - 8), jako tomu bylo i v případě žalobce.

43. Podle § 24 zákona o finančním arbitrovi se v řízení podle tohoto zákona postupuje podle zákona č. 500/2004 Sb., správního řádu (dále jen „*správní řád*“), nestanoví-li zákon o finančním arbitrovi jinak. Ten vymezuje zásady řízení v § 12 tak, že primárně se má postupovat podle pravidel vymezených zákonem o finančním arbitrovi a subsidiárně podle správního řádu. Řízení před žalovaným je sporné řízení ve smyslu § 141 správního řádu, nicméně není vedeno zásadou formální pravdy a zásadou projednací, nýbrž zásadou materiální pravdy, která je v rámci dokazování lehce modifikována. Základní povinností správního orgánu je zjistit stav věci, o němž nejsou důvodné pochybnosti.

44. Městský soud v Praze přezkoumal napadené rozhodnutí nejprve z pohledu namítané nicotnosti. Pouze v tomto rozsahu je příslušný zdejší soud rozhodnout (usnesení čj. Konf 2/2025-13). Vycházel přitom ze skutkového a právního stavu, jenž tu byl v době rozhodnutí žalovaného (§ 75 odst. 1 s. ř. s.).

45. Nicotnost rozhodnutí představuje zásadní vadu, jejíž přezkoumání jsou správní soudy povinny provést i bez návrhu (§ 76 odst. 2 s. ř. s.). Nicotnost způsobují pouze mimořádně závažné vady správních aktů jako např. absolutní nedostatek pravomoci, absolutní nepřislušnost rozhodujícího správního orgánu, či nedostatek právního podkladu k vydání rozhodnutí (rozsudek NSS ze 17. 2. 2020, čj. 8 Ads 194/2019 27, č. 3994/2020 Sb. NSS, bod 17, či usnesení rozšířeného senátu NSS z 12. 12. 2023, čj. 9 Ao 37/2021-57, č. 4562/2024 Sb. NSS, bod 36 až 49).

46. Vadou nicotnosti by napadené rozhodnutí (a rozhodnutí prvostupňové) mohlo v posuzované věci mohlo trpět tehdy, pokud by spor mezi navrhovatelem P. Z. a V. Z. a Institucí spadl do pravomoci žalovaného. Tak tomu ale není, jak žalobci podrobně a správně vysvětlil v obou rozhodnutích žalovaný.

47. Žalovaný je příslušný k rozhodování sporů mj. tehdy, *jedná-li se o spor mezi spotřebitelem a věřitelem nebo zprostředkovatelem při nabízení, poskytování nebo zprostředkování spotřebitelského úvěru nebo jiného úvěru, zápůjčky, i obdobné finanční služby* [§ 1 odst. 1 písm. c) zákona o finančním arbitrovi]. Zákon pro označení věřitele nebo zprostředkovatele používá pojem *instituce* [§ 3 odst. 1 písm. c) zákona]. Do pravomoci žalovaného přitom spadá řešení všech sporů mezi spotřebitelem a zákonem vymezenými institucemi, které vznikly ze smluvních vztahů vyjmenovaných v § 1 odst. 1 zákona o finančním arbitrovi (rozsudek NSS z 11. 10. 2023, čj. 6 Afs 161/2022-36, č. 4531/2023 Sb. NSS).

48. Pro posouzení pravomoci žalovaného je zásadní, jednak zda šlo o spor mezi spotřebitelem a podnikatelem, jednak zda se týkal *spotřebitelského úvěru nebo jiného úvěru, zápůjčky, i obdobné finanční služby*.

49. Spotřebitelem je ve smluvních vztazích *člověk, který mimo rámec své podnikatelské činnosti nebo mimo rámec samostatného výkonu svého povolání uzavírá smlouvu s podnikatelem nebo s ním jinak jedná* (§ 419 občanského zákoníku).

50. Podnikatelem je ten, *kdo samostatně vykonává na vlastní účet a odpovědnost výdělečnou činnost živnostenským nebo obdobným způsobem se záměrem činit tak soustavně za účelem dosažení zisku* (§ 420 odst. 1 občanského zákoníku).

51. Soud předně uvádí, že pro naplnění definice podnikatele není podstatné, zda má určitý subjekt formální podnikatelské oprávnění nebo je zapsán do obchodního rejstříku či jiné evidence. Definice je totiž založena na materiálním pojetí [shodně např. též Zapletal, J. In: Petrov, J., Výtisk, M., Beran, V. a kol. *Občanský zákoník. Komentář*. 2. vydání (3. aktualizace). Praha: C. H. Beck, 2024, komentář k § 420, bod II. 1]. Podstatné je, zda podnikatelova činnost naplňuje znaky i) samostatnosti, na vlastní účet a odpovědnost, ii) jde o výdělečnou činnost, iii) vykonávanou za účelem zisku a iv) soustavně, v) živnostenským nebo obdobným způsobem.

52. Žalovaný v odůvodnění rozhodnutí o zastavení řízení vyšel ze skutkových zjištění, ke kterým dospěl Krajský soud v Ostravě ze dne 30. 3. 2023, čj. 37 T 5/2022-6198, podle nichž navrhovatel P. Z. a navrhovatelka V. Z. k investování využili peněžní prostředky třetích osob (včetně peněžních prostředků poškozené E. K. („poškozená“), když páchali trestnou činnost. Krajský soud v Ostravě dovodil v bodě 200 citovaného rozsudku mj., že „*Po právní stránce bylo jednání obžalovaného P. Z. pod body 1) až 8) rozsudku a jednání obžalované V. Z. pod body 1) – 4), 6), 7) rozsudku právně kvalifikováno jako zločin podvodu dle § 209 odstavec 1, odstavec 5 písmeno a) trestního zákoníku, neboť bylo prokázáno, že sebe a jiného (tedy obžalovaný Z. obžalovanou Z. a naopak) obohatili tím, že uvedli poškozenou K. v omyl a zamlčeli jí podstatné skutečnosti, čímž jí způsobili škodu velkého rozsahu, tedy škodu přesahující částku 10 000 000 Kč ve smyslu ustanovení § 138 odstavec 1 písmeno e) trestního zákoníku. Z provedených důkazů vyplývá, že obžalovaní se záměrem získat finanční prostředky poškozené Ing. Evy K. převážně k osobní potřebě, ale i na zcela jednoznačně předem nezrealizovatelné „projekty“, zneužili důvěry poškozené ve své osoby, přičemž zejména obžalovaný poškozené prezentoval své domnělé podnikatelské aktivity, které se nikdy neuskutečnily nebo uskutečnily jen částečně, když ve*

skutečnosti financovali ze zapůjčených finančních prostředků svůj nákladný životní styl spočívající v dlouhodobých pobytech v zahraničí (Havaj, USA, Kanada, Dubaj, Anglie), nákupu luxusního spotřebního zboží (vybavení bytů), úhrady nájmů v luxusních bytech, s nepravdivým příslibem vrácení finančních prostředků a s vědomím toho, že projekty, na které od poškozené vybírali finanční prostředky, jsou de facto nerealizovatelné bez další, mnohem větší finanční hotovosti, kterou však neměli...

53. Žalovaný na základě citovaného rozsudku dovodil, že i když tedy navrhovatelé zdánlivě jednali při uzavření Rámcové smlouvy I a Rámcové smlouvy II jako spotřebitelé, z rozsudku vyplývá, že samotné nákupy byly provedeny z peněžních prostředků, které prokazatelně nebyly jejich a které pro poškozené osoby, které jim je poskytly, spravovali a to až do stavu, kdy došlo k jejich faktické ztrátě. Finanční arbitr v této souvislosti odkázal na vyjádření P. Z. a V. Z. v trestním řízení, podle něhož „mezi zapůjčitelem Ing. E. K. a vydlužiteli Petrem Z. a V. Z. Smlouvou o zápůjčce č. 20170925 finanční částky ve výši 26 800 000 Kč, splatné v 60 pravidelných měsíčních splátkách ve výši 518 119 Kč, nahrazující všechny předchozí smlouvy o zápůjčkách, jistěnou ručitelským prohlášením společnosti ZACHARY PICTURES PRODUCTION LLC. se sídlem v USA, která však ve skutečnosti nedisponovala majetkem v uvedené výši, kdy jeden výtisk prostřednictvím České pošty zaslal Ing. E. K., na podkladě čehož Ing. E. K. převedla ze svého bankovního účtu č. xxx na bankovní účet Petra Z. č. xxx dne 26. 9. 2017 finanční částku ve výši 1 700 000 Kč, dne 17. 10. 2017 finanční částku ve výši 500 000 a dne 21. 11. 2017 finanční částku ve výši 800 000 Kč, přičemž manželé Z. uvedené finanční částky užili k jiným účelům než k dotočení filmu "Vánoční řezy", a to na obchodování na kapitálových trzích u společností X-TRADE BROKERS, L.F. INVESTMENT LIMITED a nákup kryptoměny u spol. COINBASE UK, Ltd., přičemž zapůjčené finance nesplatili ani částečně nehodlali splatit, čímž způsobili Ing. E. K., nar. xxx, trvale bytem xxx, společně a nerozdílně škodu v celkové výši 3 000 000 Kč“.

54. Ze zjištění soudu popsaného v trestním rozsudku rovněž podle žalovaného vyplývá, že oba navrhovatelé nakládali s majetkem dalších osob soustavně, protože „[z]počátku to fungovalo, vůbec ze začátku ale nevěděli, co dělají, nebyli seznámeni s riziky. Za den dělali zisk sto nebo dvě stě tisíc, aniž by věděli, co dělají. Takto to fungovalo přes tři měsíce a pak jim začali dělat problémy, začali jim vypínat aplikaci, naléhat, ať vypnou pozice a došlo to až ke sloučení účtu. Prostě za tři měsíce si vyklikali ze sedmi milionů 20 milionů, a oni jim pak ty účty zrušili, sloučili jim je, a zůstal zůstatek ve výši dva miliony korun, což poslal K., resp. zůstal tam 1 700 000 Kč, z toho milion poslal paní K. a s milionem dál obchodoval, ale už skončil ve ztrátě. Pak 300 000 Kč vložil do kryptoměny, to jim během 14 dní vydělalo 3 500 000 Kč, díky pohybu trhu.“ Navrhovatelé také využívali i dalších poskytovatelů investičních služeb odlišných od Instituce, když „[p]okud jde o skutek pod bodem 6) obžaloby, tak ohledně peněz byla domluva, že se nějakým způsobem najde nějaký jiný broker, který je neokrade, takže obžalovaný zase měsíc, dva hledal a našel společnost Purple Trading, což je česká společnost, ze které měl dobrý pocit. Pak kontaktoval paní K., že možná něco našel, vložil tam 1, 6 nebo 1, 7 milionů, za týden nebo dva udělal profit asi čtyři miliony. Byl tam zůstatek 6 500 000 Kč, přes víkend se zavírá trh, protože se neobchoduje. A v pondělí ráno, když se trh otevřel, tak se změnila podmínky, a najednou jim to vybililo celý účet jenom proto, že roztáhli spread (tedy rozdíl mezi nákupní a prodejní cenou) a najednou byli 200 000 Kč ve ztrátě. Pak se ten spread posunul zpátky, ale jako by se nic nestalo, čtrnáctidenní práce, vklad ve výši 1 600 000 nebo 1 700 000 Kč a profit ve výši 4 000 000 Kč bylo v háji během vteřiny. Paní K. tomu nevěřila, říkala, že to není možné, tak jí posílal různé výpisy

a ona na to reagovala tak, že už to nemají dělat. Zkusili ještě 750 000 Kč poslat do XTB, ale už neví, jestli se něco vydělalo, později poslal čtvrt milionů v dolarech zase znova do Purplu, protože byl zoufalý, ale zase z toho nic nebylo. A pak dal 300 000 Kč jako poslední pokus do kryptoměny, má za to, že to leží dosud v těch kryptoměnách, ale podrobně to bude vědět manželka. Pokud jde o částku 200 000 Kč v tomto bodě obžaloby, tak to se mu už ani nechtělo vrátet, protože to nemělo smysl.“

55. Z uvedeného žalovaný uzavřel, že oba navrhovatelé neměli poskytnuté peníze jako výpůjčku, když k použití těchto peněz pro vlastní potřebu krajský soud dovodil, že „Jednoznačně vyplývá, že obžalovaní skutečně nerozlišují mezi svým penězi a mezi penězi společnosti FMG. Poškozená dále e-maily obžalovanému sděluje, že firma byla založena s cílem obchodování na kapitálových trzích, tam měly jít všechny peníze, nikoliv na soukromé platby obžalovaných“ a současně dovodil odpovědnost navrhovatele P. Z. a navrhovatelky V. Z. za škodu způsobenou poškozeným, když dovodil „U ostatních výše zmíněných poškozených pak bylo provedeným dokazováním prokázáno, že obžalovaný Z., př. oba obžalovaní společně a nerozdílně, způsobili poškozeným majetkovou škodu, přičemž mezi vznikem škody a jednáním obžalovaného (obžalovaných) je přímá příčinná souvislost. Tedy obžalovaní odpovídají za vzniklou škodu.“

56. Jakkoliv tedy žalovaný vycházel ze zjištění, že peněžní prostředky obou navrhovatelů pocházely ze zápůjčky, a původně tak předpokládal, že investování zapůjčených peněžních prostředků je sice pro běžného spotřebitele nevhodné, avšak nikoliv zakázané, byly tyto jeho původní závěry v průběhu dalšího řízení shledány v rozporu s obsahem rozsudku krajského soudu, podle kterého naopak oba navrhovatelé jako podnikatelé soustavně získávali peněžní prostředky od třetích osob (včetně poškozené E. K., se kterou uzavřeli předloženou smlouvu o zápůjčce), když jim přislíbili zhodnocení a chtěli podvodně dosáhnout vlastního obohacení, když tyto peněžní prostředky užívali pro vlastní potřebu. Z uvedeného žalovaný uzavřel, že nevystupovali vůči Instituci jako spotřebitelé, jak je blíže vymezuje ustálená rozhodovací praxe, na kterou žalovaný v napadeném rozhodnutí, respektive v rozhodnutí obou stupňů opakovaně odkazoval. Je proto na místě závěr, vyjádřený v odůvodnění napadeného rozhodnutí o námitkách, totiž že pokud bylo ze skutkových okolností zjištěno, že peněžní prostředky, které u Instituce oba navrhovatelé investovali, byly majetkem třetích osob, kterým navrhovatelé přislíbili zhodnocení, nejsou dány podmínky pro přiznání jednotlivého nároku P. Z. či V. Z. vůči Instituci, když ani jeden z nich nevystupoval jako spotřebitel.

57. Podle § 57 odst. 1 písm. c) správního řádu správnímu orgánu nepřísluší právo učinit si úsudek o tom, zda byl spáchán trestný čin. Podle tohoto ustanovení si správní orgán může učinit úsudek o předběžné otázce, s výjimkou otázek, zda byl spáchán trestný čin, přestupek nebo jiný správní delikt, a kdo za něj odpovídá, stejně tak otázky osobního stavu. To znamená, že v těchto případech je správní orgán vázán rozhodnutím příslušného orgánu, typicky soudu v trestním řízení. Pokud tedy probíhá trestní řízení, správní orgán nemůže rozhodnout sám, ale musí vyčkat pravomocného rozhodnutí soudu, které je pro správní orgán závazné. Správní orgán si tak nemůže učinit úsudek o tom, zda byl spáchán trestný čin, a musí respektovat rozhodnutí trestního soudu.

58. Soud považuje za potřebné zdůraznit, že byť rozhodnutí trestního soudu není v dané věci rozhodnutím o předběžné otázce, platí, že se jedná o rozhodnutí orgánu veřejné moci o otázce, která je podstatná i pro rozhodnutí žalovaného. Už jen s ohledem na princip právní jistoty nelze aprobovat situaci, kdy orgán veřejné moci zcela ignoruje učiněné závěry jiného orgánu veřejné moci o stejné věci. Naopak je jeho povinností se s existencí takového rozhodnutí vypořádat, reagovat na jeho obsah a z něj plynoucí závěry. Jako důkazní prostředek lze tedy použít cokoliv, co povede ke zjištění skutečného stavu věci. Judikatura NSS opakovaně zdůrazňuje, že důkazní prostředky z trestního řízení jsou použitelné i v jiných typech správního řízení (viz např. rozsudek čj. 6 Afs 257/2017-31, bod 13). Tím spíše tak může být důkazním prostředkem konečné rozhodnutí trestního soudu. V nyní posuzované věci Krajský soud v Ostravě rozhodl o trestní odpovědnosti obou navrhovatelů za jednání, jehož znaky a další skutkové okolnosti byly zásadní pro rozhodnutí žalovaného ohledně jeho pravomoci rozhodnout ve věci samé.

59. Žalovaný tedy nepochybil, pokud z trestního rozsudku vyvodil výše uvedené a v odůvodnění rozhodnutí obou stupňů podrobně popsané skutkové závěry. Trestní rozsudek tak byl v daném řízení důkazem, který mohl významně napomoci zjištění skutečného stavu věci. Přesto však soud shledal důvodnou námitku, že žalovaný pouze převzal část jeho závěrů, a to z následujících důvodů:

60. Z rozsudku NSS ze dne 3. 6. 2020, čj. 10 Afs 35/2020-40, vyplývá, že je-li rozhodnutí správního orgánu založeno jen na usnesení Policie ČR, kterým bylo zahájeno trestní stíhání stěžovatele, není přijatelný postup, v němž žalovaný obsáhle cituje jen z tohoto policejního usnesení a žádné vlastní skutkové závěry na základě vlastních důkazů nečiní. Jakkoliv uvedené soud vyslovil v souvislosti s vlivem rozhodnutí orgánu v přípravném řízení trestním na rozhodnutí podle § 259c odstavce 2 zákona č. 280/2009 Sb., daňového řádu, ve znění pozdějších předpisů, podle názoru soudu je citovaný judikát přiměřeně použitelný i na nyní posuzovanou věc, byť se jedná o řízení před žalovaným a podkladem jeho rozhodnutí byl nepravomocný rozsudek krajského soudu v trestním řízení.

61. NSS totiž v naposledy uvedeném rozhodnutí uvádí, že „[11] Argumentace rozhodnutími majícími původ v trestním řízení je samozřejmě možná (obecně srov. k této problematice např. rozsudky ze dne 22. 7. 2009, čj. 1 Afs 19/2009-57, č. 1936/2009 Sb. NSS, RACING TEAM, ze dne 30. 1. 2008, čj. 2 Afs 24/2007-119, č. 1572/2008 Sb. NSS, EURO PRIM). To ovšem neznamená, že žalovaný mohl skutkové důvody rozhodnutí založit jen na citaci usnesení o zahájení trestního stíhání. Žalovaný toliko obsáhle reprodukoval obsah policejního usnesení. Neuvádí však žádné vlastní skutkové poznatky. Naopak, zjevně vychází z toho, že veškeré skutečnosti uvedené v policejním usnesení se staly, aniž pro to žalovaný v odůvodnění nabízí jakékoliv vlastní důkazy či vlastní argumenty (ani v tomto jinak neodkazuje na obsah daňového spisu)“.

62. Uvedené závěry bezesbytku dopadají i na nyní posuzovanou věc. Takový postup je podle názoru soudu nepřijatelný především proto, že odkazuje na dosud nepravomocné rozhodnutí v nikoli konečné fázi trestního řízení. Za takové situace lze chápat logiku žalovaného, který upozorňuje, že podklady a argumenty uvedené v citovaném trestním rozsudku opatřil legitimní cestou dožádáním orgánů činných v trestním řízení, respektive soudu. Nicméně žalovaný mohl na nepravomocný rozsudek krajského soudu v trestní věci obžalovaných navrhovatelů odkázat, nemohl však rezignovat na vlastní popis skutkového

stavu (vlastní právní hodnocení pro účely výkladu ustanovení § 1 a následujících zákona o finančním arbitrovi. Jak trefně uvedl NSS v rozsudku čj. 10 Afs 35/2020-40, problém nynější věci neleží v tom, že žalovaný převzal do napadeného rozhodnutí celé obsáhlé statě z odůvodnění trestního rozsudku krajského soudu, ale v tom, že žalovaný svoji veškerou argumentaci opřel právě a jen o tento rozsudek. Žalobce v důsledku takového vadného postupu žalovaného nemohl účinně polemizovat se skutkovým hodnocením věci, ani s právním posouzením, protože mu zbývalo jen polemizovat se zatímními závěry krajského soudu v dosud nepravomocně ukončeném trestním řízení.

63. Za dané skutkové a právní situace Městský soud v Praze - s přihlédnutím k uvedeným judikaturním východiskům - dospěl k závěru, že výhradně na základě závěru trestního rozsudku nelze bez dalšího ověřit, zda žalovaný správně či nesprávně zjistil, že spor mezi navrhovatelem a Institucí o náhradu škody není sporem, který je žalovaný podle zákona o finančním arbitrovi příslušný rozhodovat. Námitka žalobce, v níž tvrdí, že rozsudek nelze v řízení před žalovaným použít, je částečně důvodná.

64. Podle názoru soudu nelze rozhodnutí vystavět pouze na základě převzatých závěrů z dosud pravomocně neskončeného soudního řízení bez toho, že by se žalovaný podrobně vypořádal s procesní obranou žalobce, zejména pak s jeho námitkou, že v trestním řízení může obviněný, resp. obžalovaný použít na svoji obranu i nepravdivé a zkreslené údaje a v podstatě libovolně popisovat skutkový děj. Výpovědi obžalovaných v trestním řízení soudním vedeném pod spisovou značkou 37 T 5/2022 proto nelze pro účely řízení před žalovaným bez dalšího použít, ale je třeba provést jejich hodnocení ve vztahu k dalším zjištěním samotného žalovaného a přitom vypořádat i věcnou a právní argumentaci žalobce.

65. Za dané situace, kdy soud dospěl k závěru, že žalovaný vystavěl své právní závěry toliko na převzatých závěrech krajského soudu z trestního stíhání obou navrhovatelů, nejsou splněny předpoklady pro to, aby se městský soud věcně zabýval námitkami žalobce vyjádřenými pod body 8 – 10 tohoto rozsudku. Namítal-li totiž žalobce, že navrhovatelé k obchodování využili pouze svoje finanční prostředky a nikoli prostředky, které měli získat od třetích osob, protože je získali zápůjčkou a z tohoto titulu stále byli spotřebiteli, je k posouzení důvodnosti námítky zapotřebí, aby se jí nejprve zabýval žalovaný. Obdobně namítal-li žalobce, že oba navrhovatele nelze považovat za podnikatele ve smyslu ustanovení § 420 občanského zákoníku, protože nebylo prokázáno, že by snad byli podnikateli, stejně jako nebylo ničím prokázáno, že svoji činnost provozovali soustavně a za úplatu, jedná se o námitky, i tyto závěry stojí dle odůvodnění napadeného rozhodnutí o námitkách výlučně na převzatém odůvodnění rozsudku krajského soudu. Je proto na žalovaném, aby v novém rozhodnutí posoudil i tuto procesní obranu žalobce a vypořádal se s jeho skutkovou i právní argumentací, stejně jako s námitkou, že žalovany veškerá popisovaná jednání přičítá paušálně jak navrhovateli P. Z., tak i navrhovatelce V. Z., aniž by rozlišoval, kterému z navrhovatelů lze konkrétní závadné jednání přičíst. Žalovaný se touto argumentací sice zabýval v bodě 5.3 odůvodnění napadeného rozhodnutí, avšak nikoliv z pohledu argumentace žalobce a opět pouze s odkazem na trestní řízení dospěl k závěru, že oba navrhovatelé jednali společně a nerozdílně.

66. Pokud se žalobce v podané žalobě věnuje argumentaci, podle níž Instituce porušila ve vztahu k navrhovatelům právní povinnosti obchodníka s cennými papíry, zejména

povinnost jednat s odbornou péčí, kvalifikovaně, čestně a v nejlepším zájmu zákazníka, provést řádně test přiměřenosti a poskytnout službu pouze v případě, že se investor kvalifikovaně, tedy na základě dostatečných informací, zejména upozornění na rizika, rozhodne toto riziko sám podstoupit, má soud za to, že jde o otázky, které nesouvisejí s věcnou pravomocí žalovaného a nejsou podstatné pro vydání rozhodnutí o zastavení řízení, protože se týkají vlastního věcného posouzení návrhu navrhovatelů na náhradu škody, tudíž se k nim soud v této fázi řízení nemohl blíže vyjádřit, neboť nebyly ani předmětem posouzení věci žalovaným v rámci žalobou napadeného rozhodnutí.

67. K procesním námitkám, které žalobce v podané žalobě vznesl proti postupu žalovaného soud uvádí, že tyto námitky neshledal důvodnými. Žalovaný zcela správně a v souladu s platnou právní úpravou nejprve rozhodl rozhodnutím ze dne 22. 10. 2024 o zrušení dříve vydaného Nálezu ze dne 9. 8. 2022 a s tím spojeným zastavením řízení, přičemž náležitě oba výroky rozhodnutí odůvodnil odkazy na ustanovení § 90 odstavec 4 správního řádu a § 9 písm. a) ve spojení s § 14 odstavec 1 písm. a) zákona o finančním arbitrovi, a protože proti výroku usnesení o zastavení řízení je podle § 16 odstavec 1 zákona o finančním arbitrovi přípustný opravný prostředek (námitky), který má odkladný účinek ze zákona, žalobce řádně poučil a následně rozhodl o jím podaných námitkách. Uvedený postup žalovaného před zahájením soudního řízení ve věci správní žaloby proti rozhodnutím o námitkách tak byl v souladu s ustanoveními § 2 a § 5 s. ř. s.

Závěr a náklady řízení

68. Soud ze všech výše uvedených důvodů výrokem I zrušil pro nezákonnost napadené rozhodnutí postupem podle ustanovení § 78 odst. 1 s. ř. s. a věc vrátil v tomto rozsahu žalovanému k dalšímu řízení podle § 78 odst. 4 s. ř. s. Vzhledem k tomu, že žalovaný nemůže nezákonnost zhojit v řízení o námitkách jinak než zrušením prvostupňového rozhodnutí, zrušil soud podle § 78 odst. 3 s. ř. s. i toto rozhodnutí. V dalším řízení jsou správní orgány vázány právním názorem soudu (§ 78 odst. 5 s. ř. s.).

69. Výrokem II rozhodl soud o nákladech řízení podle § 60 odst. 1 s. ř. s. Žalobce byl ve věci úspěšný, proto mu náleží náhrada účelně vynaložených nákladů řízení proti neúspěšnému žalovanému.

70. Žalobcovy náklady toliko z odměny za zastupování advokátem, když žalobce je ze zákona osvobozen od placení soudních poplatků. Zástupkyně žalobce ve věci učinila čtyři úkony právní služby (převzetí a příprava zastoupení, podání žaloby, podání repliky v reakci na vyjádření žalovaného a účast u jednání), přičemž za tyto úkony jí náleží částka 4 620 Kč/úkon [§ 10b odst. 4 písm. a), § 7 bod 6. a § 11 odst. 1 písm. d) vyhlášky č. 177/1996 Sb., advokátního tarifu ve znění účinném od 1. 1. 2025]. Dále zástupkyni žalobce přísluší náhrada hotových výdajů podle § 13 odst. 4 advokátního tarifu ve výši 450 Kč za úkon. Zástupkyně žalobce soudu doložila, že je plátkyní DPH, proto jí náleží náhrada této daně podle § 57 odst. 2 s. ř. s., kterou soud zaokrouhlil na celé koruny nahoru dle § 146 odst. 1 daňového řádu. Celkem tedy žalobci vznikly náklady řízení ve výši 24 539 Kč ($4 \times 4620 + 4 \times 450 + 4259$).

71. Lhůta k platbě náhrady nákladů řízení je stanovena podle ustanovení § 160 odst. 1 v části věty za středníkem zákona č. 99/1963 Sb., občanského soudního řádu, ve znění pozdějších předpisů („o. s. ř.“), místo plnění podle § 149 odst. 1 o. s. ř.; oboje ve spojení s ustanovením § 64 s. ř. s.

P o u ě n í

Proti tomuto rozhodnutí lze podat kasační stížnost ve lhůtě dvou týdnů ode dne jeho doručení. Kasační stížnost se podává ve dvou (více) vyhotoveních u Nejvyššího správního soudu, se sídlem Moravské náměstí 6, Brno. O kasační stížnosti rozhoduje Nejvyšší správní soud.

Lhůta pro podání kasační stížnosti končí uplynutím dne, který se svým označením shoduje se dnem, který určil počátek lhůty (den doručení rozhodnutí). Připadne-li poslední den lhůty na sobotu, neděli nebo svátek, je posledním dnem lhůty nejblíže následující pracovní den. Zmeškání lhůty k podání kasační stížnosti nelze prominout.

Kasační stížnost lze podat pouze z důvodů uvedených v § 103 odst. 1 s. ř. s. a kromě obecných náležitostí podání musí obsahovat označení rozhodnutí, proti němuž směřuje, v jakém rozsahu a z jakých důvodů jej stěžovatel napadá, a údaj o tom, kdy mu bylo rozhodnutí doručeno.

V řízení o kasační stížnosti musí být stěžovatel zastoupen advokátem; to neplatí, má-li stěžovatel, jeho zaměstnanec nebo člen, který za něj jedná nebo jej zastupuje, vysokoškolské právnické vzdělání, které je podle zvláštních zákonů vyžadováno pro výkon advokacie.

Soudní poplatek za kasační stížnost vybírá Nejvyšší správní soud. Variabilní symbol pro zaplacení soudního poplatku na účet Nejvyššího správního soudu lze získat na jeho internetových stránkách: www.nssoud.cz.

V Praze dne 13. listopadu 2025

Mgr. Marek Bedřich
předseda senátu